

El Bruc

La Pobla de Lillet

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: A l'est del nucli urbà, situada a la vessant sobre la carretera de Ripoll.
Emplaçament Ctra. De Ripoll a Campdevàrol, km.7 on hi ha mas Sarga, cal seguir la pista fins al Bruc.

Coordenades:

Latitud: 42.25071
Longitud: 1.9965
UTM Est (X): 417219
UTM Nord (Y): 4678100

Classificació

Número de fitxa 08166 - 7
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Modern Popular
Segle XVI-XVIII
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Número inventari IPA, núm. 3519
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 08165A002000840000GK
Fitxes associades:
[Molí de l'Arija o Molí del Clot](#)
Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: ds., 09/05/2009 - 02:00

Descripció

Masia de grans dimensions, mostra una planta irregular com a resultat de les diferents ampliacions. Consta de planta baixa, dues plantes més i golfes. És de coberta a dos vessants amb el carener disposat nord-sud, perpendicular a la façana principal que mira a migdia. L'estructura més antiga presenta una planta rectangular, a la qual amb el temps se li van anar adossant diferents cossos al seu voltant. Dels que cal destacar, al mur nord, el forn de pa amb el pastador i al sud, una gran galeria. Aquesta galeria suposa l'element exterior més característic de l'edifici i està formada per tres nivells d'arcs, a planta baixa tres grans arcs i als dos nivells següents sis arcs; a les golfes únicament dues obertures rectangulars senzilles. Cal anotar que aquesta galeria va ser reconstruïda als anys 80 amb materials actuals, però respectant les característiques volumètriques i de detalls de l'estructura del segle XVIII. Pel que fa a la resta d'obertures, en general són senzilles i sense elements remarcables, únicament destacar la porta principal, de grans dimensions i formada per muntants de pedra picada i llinda de fusta, i, al cos afegit de ponent, l'accés és per un arc en sardinell de pedres allargades però irregulars -posteriorment modificada per una obertura més petita amb llinda de fusta-. En conjunt l'aparell dels murs és de paredat fet amb pedres només desbastades, força irregulars, de diferents mides i amb cantoneres força grans de pedra desbastada. A l'interior els elements de càrrega són un gran pilar central i altres de menors dimensions sobre els quals trobem les jàsseres que suporten la resta de bigues.

La planta baixa estava destinada al bestiar i magatzem, i hi havia diferents corts i estables. La planta primera conserva espais i elements molt interessants, com la gran sala encara amb el terra de posts de fusta i la cuina amb la llar de foc, la gran pica de pedra, els fogons amb la cendrera i els seus armaris. També cal destacar que en els forjats d'aquest nivell, formats per jàsseres i bigues travesseres amb revoltos de guix, sobresurten alguns caps de biga treballats formant carotes, unes més esquemàtiques que d'altres. A l'exterior hi ha diferents annexes, bàsicament al sud i oest, destinats a paller, magatzems i bestiar, i també l'era.

Observacions:

El 1983 l'Àmbit de recerques del Berguedà va trametre al Conseller de Cultura de la Generalitat, una petició d'ajut econòmic per a la restauració i consolidació de la masia de El Bruc, degut a la seva importància com a element del patrimoni artístic local. En aquesta fase es va realitzar la reconstrucció de la galeria, duta a terme l'any 1984.

Història

La primera referència documental coneguda de la casa del Bruc és de l'any 1325, es tracta d'un contracte de dot de Jaume, fill de "C. de Bruc de Vilacorba", amb "Gerald de Feu" i la seva mare, on s'especifica que Gerald vestirà una capa de drap d'Apré i una túnica de roba de Narbona (SERRA VILARÓ:1989:VOL.II, 238). Al llarg del segle XIV El Bruc apareix en altres documents com són: Bernat de Bruch, de Vilacorba, havia promès amb sagrament acompanyar Guillem de Vila i al noble Artau de Pallars, Bernat no ho va complir i el 1339 Guillem de Vila féu un document d'absolució de Bernat, perdonant tot rancor i odi.(SERRA VILARÓ:1989: VOL.II,211); el 8 de maig de 1388, un grup d'homes de la parròquia de Santa Maria de Lillet, entre els quals hi havia "Raimundus de Bruch", demanaren al bisbe de la Seu d'Urgell, que davant l'estat d'abandonament en que es trobava l'església de Sant Serni de Merolla, fós censurada i que tots els seus objectes es portessin a l'església de Santa Maria de Lillet, on inaugurarien un altar dedicat a Sant Serni. (SERRA VILARÓ: 1989: VOL.I,70)

El 26 d'abril de 1410, es reuniren a l'església de Santa Maria de Lillet, Joan Font i Bartomeu Puig, canonges de la dita església, Pere Çavila, senyor de la casa de la Vila, el batlle de la Muga, els cònsols i molts habitants de la parròquia, nomenaren procurador al canonge Pere de Bruc, qui actuaria davant el Papa, bisbe

o altra autoritat, per poder solucionar els problemes que tenien amb Berenguer Ferrer, pavorde de l'església de Santa Maria de Lillet entre 1377 i 1404, i que s'emportà les escriptures i diners. (SERRA VILARÓ: 1989: VOL.III,168)

Al fogatge de 1497 surten com habitants del terme de la Pobla "Jacme Bruch" i "Bathomeu Bruch", i en el fogatge de 1553 apareixen "Joan Bruch i Jaume Bruch".

En un document del 1573, el lloctinent de batlle de la Pobla de Lillet, juntament amb el notari i testimonis, donaren possessió de la masada del Bruch als nous amos, tot realitzant el ritual acostumat. (SERRA VILARÓ: 1989: VOL.II,13)

En un document de 1840 (Arxiu Municipal de la Pobla de Lillet, caixa 845), apareixen Francesc Tubau i Vaquer, la dona Maria Tubau i Riba i el primogènit Josep Tubau i Riba, com a "actuals amos i possessors del Mas Tubau o Bruch"; en concret és un document per vendre el molí del Clot, que tenen en propietat des de temps immemorial.

La casa del Bruc també es cita al llibre "Registro de las casas de campo de cada distrito..." (AHCB) del 1856 i a les actes dels plens del 1884 on es tracta del cobrament de la part de "consumos y cereales" dels habitants de l'extraradi (Arxiu Municipal de la Pobla de Lillet, caixa 846).

Bibliografia

VILADÉS, R., PUNTAS, J. (1998: 45-46). "Restauracions arquitectòniques al Berguedà: La masia de El Bruc i el pont d'Alfar", a l'Erol, núm. 11. Berga.

BOIXADER, P. (1997: 34-36): "Inventari de les cases de pagès de la vall de Lillet". L'Erol, núm. 53, primavera 1997.

IGLESIAS, Josep (1979). El Fogatge de 1553. Fundació Salvador Vives Casajuana, Barcelona.

IGLESIAS, Josep (1991). El Fogatge de 1497. Fundació Salvador Vives Casajuana, Barcelona.

Inventari del Patrimoni Arquitectònic, núm. 3519. Generalitat de Catalunya.

ROSIÑOL I ORRIOLS, J. (1988): El passat de la nostra vila. La Pobla de Lillet. Recull històric, geogràfic i cultural. Ed. La Llar del Llibre, Barcelona.

SERRA VILARÓ, J. (1989): Baronies de Pinós i Mataplana. Reproducció facsímil de l'obra de 1930, editat el 1989 pel Centre d'Estudis Baganesos.

VV.AA. (1994:137-141). "Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà", vol.5, Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

